

TENTOONSTELLING IN BEWEGING

Wie tien jaar geleden een bezoek aan het Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie in Leiden bracht, zag andere dingen dan de bezoeker van vandaag. De opstelling van mineralen, gesteenten en fossielen was vooral interessant voor mensen, die iets van geologie wisten. Argeloze bezoekers liepen de kans te verdwalen in een woud van vitrines, die in keurige rijen waren opgesteld en waarin zich allerlei bezienswaardigs bevond dat versierd werd met een kaartje, waarop een fraaie Latijnse naam prijkte. In die periode was men van mening dat het museum vooral bedoeld was om de wetenschappelijke gegevens zonder franje aan het publiek door te geven.

Een tegenwoordige bezoeker komt binnen in een halletje, waarin een levensgrote palm prijkt als tegenwicht voor zijn soortgenoot van 30 miljoen jaar geleden, die tegen de wand bevestigd is. Een kleine vitrine geeft een voorproefje van gesteenten en mineralen, die in de showzaal op de eerste etage tentoongesteld zijn. Daar bevindt zich ook de 'ruimte-capsule' met meteorieten en tektieten en de fluorescentie-kamer, waarin ultraviolet licht aan sommige mineralen de meest fantastische kleuren geeft.

De edelstenen liggen te pronk in de schatkamer, maar de aandachtige bezoeker van vroeger zal zien dat hier nog iets ontbreekt. Alleen ruwe diamanten worden getoond, terwijl van andere edelstenen zowel de ruwe als de geslepen vormen te zien zijn. Aan de schatkamer wordt nog steeds gewerkt en binnen afzienbare tijd zullen ook de glas-imitaties van beroemde geslepen diamanten weer te zien zijn, terwijl dan ook een set gereedschap bekeken kan worden, zoals die door de diamantbewerker gebruikt wordt. Ook tegenwoordig is de wereld van de edelstenen nog in beweging. Dank zij de interesse voor verzamelen en bewerken van mineralen en gesteenten worden veel meer mineralen geslepen dan vroeger het geval was. Een aantal van deze geslepen stenen, ongebruikelijk als edelsteen en daarom meestal met een Engelse term 'unusuals' genoemd, zal aan de tentoonstelling van edelstenen worden toegevoegd.

Studenten en amateurs, die hun verzameling van mineralen willen vergelijken met museum-exemplaren, wacht bij hun bezoek een teleurstelling: de zaal, waarin mineralen systematisch geordend te zien waren, wordt nieuw ingericht. De ruwbouw voor de inrichting is al een heel eind gevorderd, maar het zal nog wel even duren vóór de mineralen weer bewonderd kunnen worden. De herinrichting van tentoonstellings-zalen is een werk van lange adem, want het gebeurt vrijwel volledig in eigen beheer zonder uitbreiding van personeel of geldmiddelen. Dat neemt niet weg dat we langzaam maar zeker verder gaan, zoals o.a. blijkt uit de zalen, waarin processen, die aan de oppervlakte van de aarde plaats vinden, verduidelijkt worden. Een jaar geleden zijn deze zalen, die voordien geen deel uitmaakten van de tentoonstelling, opengesteld voor het publiek. Wie er binnen gaat, krijgt met één oogopslag een overzicht van alles, wat er in deze zalen te zien is in een eerste overzichts-vitrine en een grote wereldbol, die het reliëf op aarde laat zien. Bezoekers, die niet meer dan een vluchtige indruk willen hebben, kunnen voldoende zien in de verschillende gedeelten, die door een fries van elkaar gescheiden zijn en waarin steeds één onderwerp nader wordt uitgewerkt, zoals b.v. verwerking, transport, afzetting in zee en vervorming van sedimenten. Wie meer wil weten, kan informatie putten uit de teksten, die naast elke vitrine zijn aangebracht.

Levensvormen uit het verleden en vooral: datgene, wat van die levensvormen is overgebleven, de fossielen, zijn te zien in vier grote zalen. Deze zalen wachten nog op modernisering, wat niet betekent dat er niets nieuws te zien is. Dank zij het eigen onderzoek van aan het museum verbonden geologen was het mogelijk een rekonstruktie te maken van het landschap, zoals dat er ongeveer anderhalf miljoen jaar geleden in Midden-Limburg uitzag. Aan de hand van fossielen, waarvan er vele in de vitrines bij het schilderij te zien zijn, maakte een van de ontwerpers van het museum, B. Collet, een schilderij van 4 bij 2 meter, waarin veel gegevens uit de kleigroeven van Tegelen verwerkt zijn.

Niet alleen volwassenen vinden de tentoonstelling interessant, ook kinderen kunnen er veel plezier aan beleven, al hebben ze dan wel behoefte aan wat meer begeleiding. Daarom worden er in het museum 'kindermiddagen' georganiseerd, waarbij over een deel van de tentoonstelling eerst wat meer verteld wordt en de kinderen daarna de kans krijgen niet alleen dat deel van de tentoonstelling te bekijken, maar ook zelf met geologisch materiaal te werken. Zo worden in de komende winter groepen kinderen vertrouwd gemaakt met stenen, die ze zelf mogen determineren en waarbij kristalvormen van verschillende mineralen duidelijk worden gemaakt, doordat ze zelf kristalmodellen gaan opbouwen.

Het is niet alleen de tentoonstelling, die in beweging is. Dat geldt ook voor andere aspecten van het museum-bedrijf. Door het gebruik van moderne technieken en methoden is het mogelijk het 'moeilijke' begrip geologie steeds beter te verduidelijken en voor iedereen begrijpelijk te maken.

Elizabeth van der Wilk,
Hoofd educatieve dienst RGM